

Kapellen

Gemeenteraad

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN

In zitting van: 19 mei 2025 om 20:00
Raadszaal Beukenhof, Christiaan Pallemansstraat 71, 2950 Kapellen

Aanwezig: **Voorzitter:** An Stokmans
Schepenen: Koen Helsen, Luc Janssens, Evelyne Haud'Huyze, Lotte Van Mechelen, Pieter Buysse, Tom Namurois
Raadsleden: Marc De Smet, Leo Mees, Ria Van Oncen, Luc Devriese, Tayfun Genç, Inge Cornelissen, Chris Marynissen, Christel Janssens, Laila Rylant, Ludo De Bruyn, Wilfried Schonkeren, Chris Goossens, Marie Adriaensen, Ingrid Hoendervangers, Jan De Block, Sophie Dieltiens, Brenda Lioris, Rudy Bastiaenssens
Algemeen directeur: Danny Van Tiggelen

Verontschuldigd: **Raadsleden:** Vital Lambert, Nancy Van Huffelen, Nicole Demaerel-Recourdon, Johan Van Overtveldt

Openbare zitting

6. Akkoord over het Kerkenbeleidsplan 2025. Goedgekeurd.

Feiten en motivering

Vanaf 1 januari 2025 moet elke gemeente werk maken van een actueel en goedgekeurd kerkenbeleidsplan.

Dit kerkenbeleidsplan in bijlage omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Kapellen:

- Sint-Jacobus de Meerdere, Kerkplein zonder nummer, 2950 Kapellen, centrum
- Sint-Dionysius, Vincent Mercierplein zonder nummer, 2950 Kapellen, Putte
- Sint-Jozef, Hoogboomsteenweg 294, 2950 Kapellen, Hoogboom
- Onbevleete Ontvangenis van Maria, Antwerpsesteenweg 237a, 2950 Kapellen, Zilverenhoek
- Onze Lieve Vrouw van Fatima, Binnenweg 63, 2950 Kapellen, Essenhout

Een kerkenbeleidsplan dient als basis voor het bepalen van de toekomstige functies van de kerkgebouwen in onze gemeente en is belangrijk voor het verkrijgen van **subsidies** voor eventuele restauratie- of herbestemmings-projecten.

Dit kerkenbeleidsplan vormt een leidraad voor de toekomstige invulling en herbestemming van de kerkgebouwen in Kapellen, rekening houdend met de **pastorale noden en maatschappelijke ontwikkelingen**.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Kapellen, de pastorale

architectuur, bouwtechniek, context, gebruik ...) is dat je beter in staat bent om in te schatten welke expertise nodig is om eventuele volgende fasen tot een goed einde te brengen.

Het zijn de gemeente en de kerkbesturen die doorgaans dit sjabloon invullen, of, als een andere partij het plan opmaakt, ten minste onderschrijven wat op deze pagina's opgenomen is.

In bepaalde gemeenten kan de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst (IOED) of de streekintercommunale advies verlenen of ondersteunen bij de opmaak van het plan. Bij twijfel: contacteer de instanties zelf of roep de hulp in van het Platform Toekomst Parochiekerken. Als er vragen zijn over bepaalde elementen in dit sjabloon of als er een vraag is naar externe begeleiding, contacteer dan ook het Platform Toekomst Parochiekerken. Wij helpen je graag op weg.

Dit sjabloon werd opgesteld door PARCUM vzw en aangevuld door het Platform Toekomst Parochiekerken. Het dient als houvast bij het opstellen van een kerkenbeleidsplan.

PARCUM vzw
Abdij van Park 7
3001 Leuven

www.parcum.be
info@parcum.be
016 40 60 73

BTW 0461.895.885
RPR Leuven

Platform Toekomst Parochiekerken
Bischoffsheimlaan 1-8
1000 Brussel

www.toekomstparochiekerken.be
info@toekomstparochiekerken.be
02 207 54 49

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Kapellen:

- Sint-Jacobus de Meerdere, Kerkplein zonder nummer, 2950 Kapellen, centrum
- Sint-Dionysius, Vincent Mercierplein zonder nummer, 2950 Kapellen, Putte
- Sint-Jozef, Hoogboomsteenweg 294, 2950 Kapellen, Hoogboom

- Barbara Bakeroot, deskundige financiën

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Kapellen, de pastorale eenheid Heiligen Jacobus en Antonius, het centraal kerkbestuur van Kapellen en het vicariaat Kempen en werd vervolgens goedgekeurd:

door de bisschop van Bisdom Antwerpen op datum;

- door de gemeenteraad van de gemeente Kapellen op datum.

Bij decreet van 31 oktober 2023 heeft bisschop Mgr. Johan Bonny besloten dat de volgende parochies worden samengevoegd tot één parochie onder de naam Sint-Jacobus de Meerdere:

- Sint-Dionysius te Putte
- Sint-Jozef te Hoogboom
- Onbevleete Ontvangenis van Maria te Zilverenhoek
- Kapelanij O.-L.-Vrouw van Fatima te Essenhout
- Sint-Jacobus de Meerdere te Kapellen-centrum

Momenteel wordt gewacht op de finale beslissing en goedkeuring door de Vlaamse Overheid. De nieuw samengevoegde parochie St.-Jacobus dient samen te vallen met de gemeente-grenzen van Kapellen. Een decreet tot wijziging van de gebiedsomschrijving van de betrokken parochies werd op 13 december 2024 door de Bisschop uitgevaardigd. De parochies worden samengevoegd tot één parochie met de naam Sint-Jacobus de Meerdere.

Binnen de nieuwe parochiestructuur is het volgende beleid voor de kerkgebouwen voorzien:

- Sint-Jacobus de Meerdere blijft de hoofdkerk van de samengevoegde parochies. Hier wordt blijvend ingezet op gemeenschapsvorming, liturgie, sacramenten en diaconie.
- Sint-Jozef blijft een populaire locatie voor huwelijken, uitvaarten en doopsels.
- Sint-Dionysius blijft in gebruik voor vieringen. Ook Nederlandse kerkgangers maken gebruik van deze kerk, aangezien in hun regio kerken werden gesloten voor de eredienst. Er wordt nagedacht over een mogelijke nevenbestemming voor dit gebouw. Een deel van de vroegere parochie Sint-Dionysius wordt toegevoegd aan de parochie Sint-Catharina te Stabroek.
- Onbevleete Ontvangenis van Maria wordt niet langer gebruikt voor erediensten. Er wordt gezocht naar een herbestemming.
- Kapel O.-L.-Vrouw van Fatima wordt niet langer gebruikt voor erediensten. Er wordt gezocht naar een herbestemming.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Sint-Jacobus de Meerdere

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: Sint-Jacobus de Meerdere

Geografische ligging

- Kerkplein (zonder nummer), 2950 Kapellen
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius
- Parochie: Sint-Jacobus de Meerdere

Eigenaar: De gemeente is eigenaar van de kerk en de gronden, de pastorie en de tuin.

Beschermingen/vastgesteld

- Beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen sinds 29-03-2019
- Beschermd als monument sinds 14-07-1982
- Deel van de aanduiding als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek [Parochiekerk Sint-Jacobus de Meerdere, pastorie en tuin](#) sinds 14-07-1982

de patroonheilige van de gemeente. Daarbij houdt hij in de linkerhand een kapel, meer bepaald die uit de 13de eeuw.

Rond die kapel kwamen de eerste mensen in dit gebied wonen. Kapellen heette vroeger Hogeschote, wat zoveel betekende als 'hoge schutting'. Dit gebied was hoger gelegen en had geen last van de Schelde die uit zijn oever trad zoals in de polders. De kapel werd aanvankelijk de Kapel van de Hoogenschoot genoemd, later – na de keuze van apostel Jacobus als patroonheilige – de Kapel van Sint-Jakob in de Hoogenschoot, de Sint-Jacobskapel of kortweg de Kapel. Dat leidde uiteindelijk tot de nieuwe gemeentenaam Cappellen – naar het Latijnse woord voor kapel. Die werd later vernederlandst tot Kapellen.

De kerk is ten gevolge van verbouwingen doorheen de eeuwen heen, opgetrokken in diverse stijlen. Zo zijn bijvoorbeeld het koor en het transept uit de 15de en 16de eeuw gotisch, is het schip uit de 18de eeuw classicistisch, en zijn de zijbeuken, westtoren, flankerende sacristie en berging uit de 19de eeuw neogotisch.

Beschrijving van inventaris.onroendergoed.be:

Georiënteerde driebeukige hallenkerk met schip van vier traveeën, transept van één travee en koor van drie rechte, respectievelijk twee gedichte traveeën en drizijdige sluiting. Vierkante westtoren geflankeerd door bijgebouwen met overhoekse gevels.

Bakstenen kerk met gebruik van zandsteen (Gobertange) voor de decoratieve elementen (kordons, omlijstingen, hoekstenen en steigergaten); evenwijdig aan leien zadeldaken. Traveeën gemarkeerd door versneden steunberen; spitsboogvensters, in koor en transept met maaswerk. Vierkante westtoren van vier geledingen onder ingesnoerde naaldspits (leien), versneden steunberen op de hoeken, doorlopende kordons en steigergaten. Geprofileerde natuurstenen tudorboogvormige poort waarboven een drielichtsvenster, beide gevat in een omlopende spitsboogomlijsting. Verder radvenster met maaswerk en spitsboogvormige galmgaten. Zijbeuken, portalen en transept afgesloten met tuitgevels; voor het overige lijstgevels

Witbepleisterd interieur met spitsboogvormige scheibogen op vierkante pijlers met doorlopende afschuiningen; geleed kordon en omlopende kroonlijst; boven schip, transept en koor, tongewelf met gordelbogen op gegroefde consoles alternerend met lijst- en paneelwerk; zijbeuken en onderbouw van de toren met kruisriboverwelling.

Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte: 560 m²
- vrije hoogte: 12 m
- aantal zitplaatsen: 324

Voorzieningen

Sanitair	2 toiletten
Verwarming	vloerverwarming op gas
Verlichting	LED
Keukenvoorzieningen	uitgeruste kitchenette
Audiosysteem	ja
Beeldscherm(en)	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	ja
Diefstal- en brandbeveiliging	neen
Bliksembeveiliging	ja
Gsm-operatoren	neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	ja
Dakisolatie	neen
Groendak	neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	neen
Windenergie	neen
Aquathermie	neen

Bouwfysische toestand

- Breng nieuwe stoelpootnoppen aan.
- Volg de barsten in het plafond van de sacristie op.
- Los het probleem van de vochtindringing op in het zuidelijk transept.
- Laat de overschildering op de tegelwand in het koor verwijderen om het oorspronkelijk uitzicht te herstellen.

- **Meubilair:**
 - Verwijder de kaarsvetspatten.
 - Maak de bergruimten schoon en zorg voor een goed onderhoud.
 - Breng een beschermlaat aan op het hout.
 - Laat de voegen van het vieringpodium en hoofdaltaar opnieuw voegen.
 - Laat de mobiele opstuwingen in de verlaag fixeren.
 - Inspecteer de uitvliegopeningen in de spinhoutstrook.
 - Verwijder resten van koperpoetsmiddelen.
 - Bestrijd de textiel vretende insecten door vriezen.
 - Onderhoud het hang- en sluitwerk.
 - Laat de vaandels op lange termijn restaureren.
 - Optimaliseer de bewaaromstandigheden van het liggend textiel
 - Maak natuurlijke luchtcirculatie mogelijk in de kast.

- **Schilderijen:**
 - Ontstof ook op de minder bereikbare plaatsen.
 - Laat het schilderij op doek op termijn conserveren.

- **Sculptuur:**
 - Verbeter de stabiliteit van de sokkel
 - Ontstof het textiel droog en verwijder de oppervlakteschimmel.
 - Laat de Mariatroon onmiddellijk conserveren en op termijn restaureren.
 - Laat metalen objecten restaureren door en conservator/restaurator metaal.
 - Laat het schrijn op termijn conserveren.

- **permanente aandachtspunten:**
 - Minimaliseer het nat reinigen van de vloer en andere interieurelementen en beperk het watergebruik tot een minimum.

Federale
 Overheidsdienst
 FINANCIEN

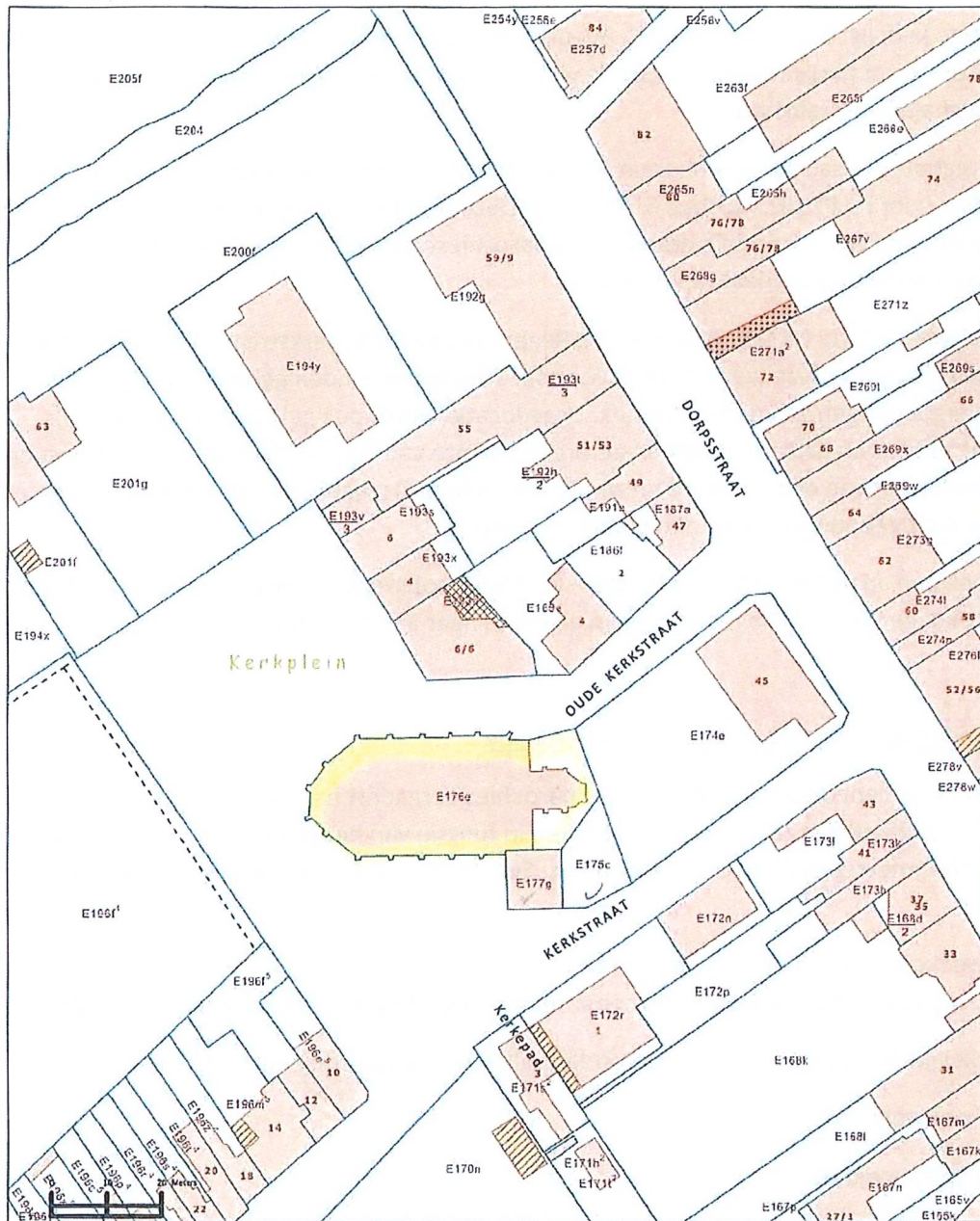
Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie

Kapellen

Gecentreerd op: KAPELLEN 2 AFD

Toestand Laatste fiscale versie. (01.01.2017)

Schaal: 1/1000

© 22/08/2017 Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie.

0320 81 00018 0200	KERKSTR	E 176 E	KERK	N	9 20	0001	2G	3.455
460/-00/-0001/- -/000/-/- -/-/00895/-/-								
Sheet: 11902E010200 Key: 11902E0176/00E000								

- De kerk is een beschermd monument en maakt samen met het 18de-eeuws pastoriegebouw en de ommuurde pastoretuin (met vijvertje, prieeltjes en verscholen rust-banken, in 1989 heraangelegd door de bekende tuinarchitect Wirtz) deel uit van een beschermd

- paaswake
- eerste communieviering, meestal 2 vieringen op dezelfde dag
- vormselviering, meestal 2 vieringen op dezelfde dag
- 11 juliviering (gewoon op zondag, de zondag vóór 11/7) in samenwerking met Davidsfonds en gemeentebestuur, aansluitend receptie
- Nationale feestdag met Te Deum (zondag dicht bij 21 juli) in samenwerking met gemeentebestuur, aansluitend receptie
- Patroonsfeest Sint-Jacobus (kermiszondag) in samenwerking met gemeentebestuur, aansluitend receptie
- gebedswake voor de overledenen van het afgelopen jaar (1 november, namiddag) (het betreft ook hier álle overledenen van het afgelopen jaar van de verschillende Kapelse kerken)
- familieviering voor Kerstmis
- boetevieringen (2x per jaar)
- 'Open Kerk' iedere derde zondag van de maand (we drinken een kopje koffie of thee, of soms een glaasje na de viering van 11u.) Op die derde zondag worden ook de overledenen van de voorbije maand herdacht.
- schoolvieringen: begin schooljaar/net voor Kerstmis/net voor Pasen/einde schooljaar (kleuters Klavertje Vier, lagere school Klavertje Vier, Mater Salvatoris)
- sporadisch een bezinningsavond/voordracht
- uitvaartplechtigheden
- catechesebijeenkomsten eerste communie, ouderavond eerste communie, ingroeivieringen eerste communie, repetitie eerste communie
- catechesebijeenkomsten vormsel, ouderavond vormsel, ingroeivieringen vormsel, repetitie vormsel
- geen doopsels meer (we verwijzen naar Hoogboom en Putte en de PE)
- geen huwelijken meer (we verwijzen naar Hoogboom en de PE)
- Op een 'gewone' zondag een 90-tal kerkgangers, op andere, specialere zon-dagen meer aanwezig, soms veel meer
- Geen medegebruik van andere erediensten.
- In de Sint-Jacobuskerk staat een vleugelpiano van 'Bevleugeld' met pianist Simon De Paepe. Hij repeteert regelmatig in de kerk en geeft er, om de enkele maanden, een concert.
- In de Sint-Jacobuskerk vinden daarnaast, slechts zeer sporadisch, nog enkele concerten plaats.
- Op het jaarlijkse gemeentelijk festival Pulptuur wordt de kerk gebruikt voor het aanbod van o.a. klassieke muziek.

Sint-Dionysius

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: Sint-Dionysius

Geografische ligging

- Vincent Mercierplein (zonder nummer), 2950 Kapellen, Putte
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius
- Parochie: Sint-Dionysius Putte
(na ministerieel besluit tot samenvoeging: parochie Sint-Jacobus de Meerdere)

Eigenaar: De kerkfabriek is eigenaar van de kerk en de pastorie.

Bescherming/vastgesteld

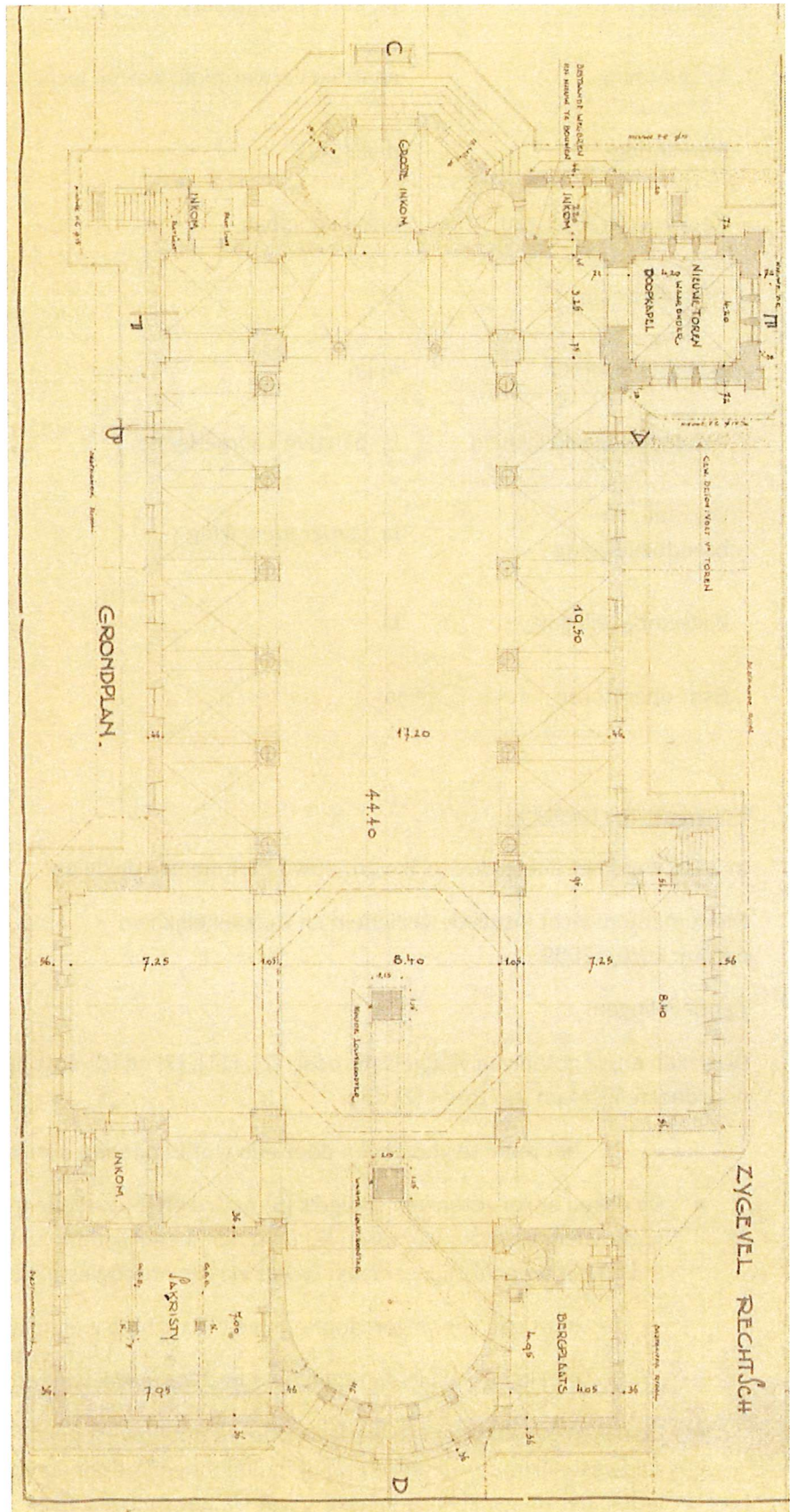
- Niet beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen sinds 29-03-2019
- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/13411>

Beschrijving

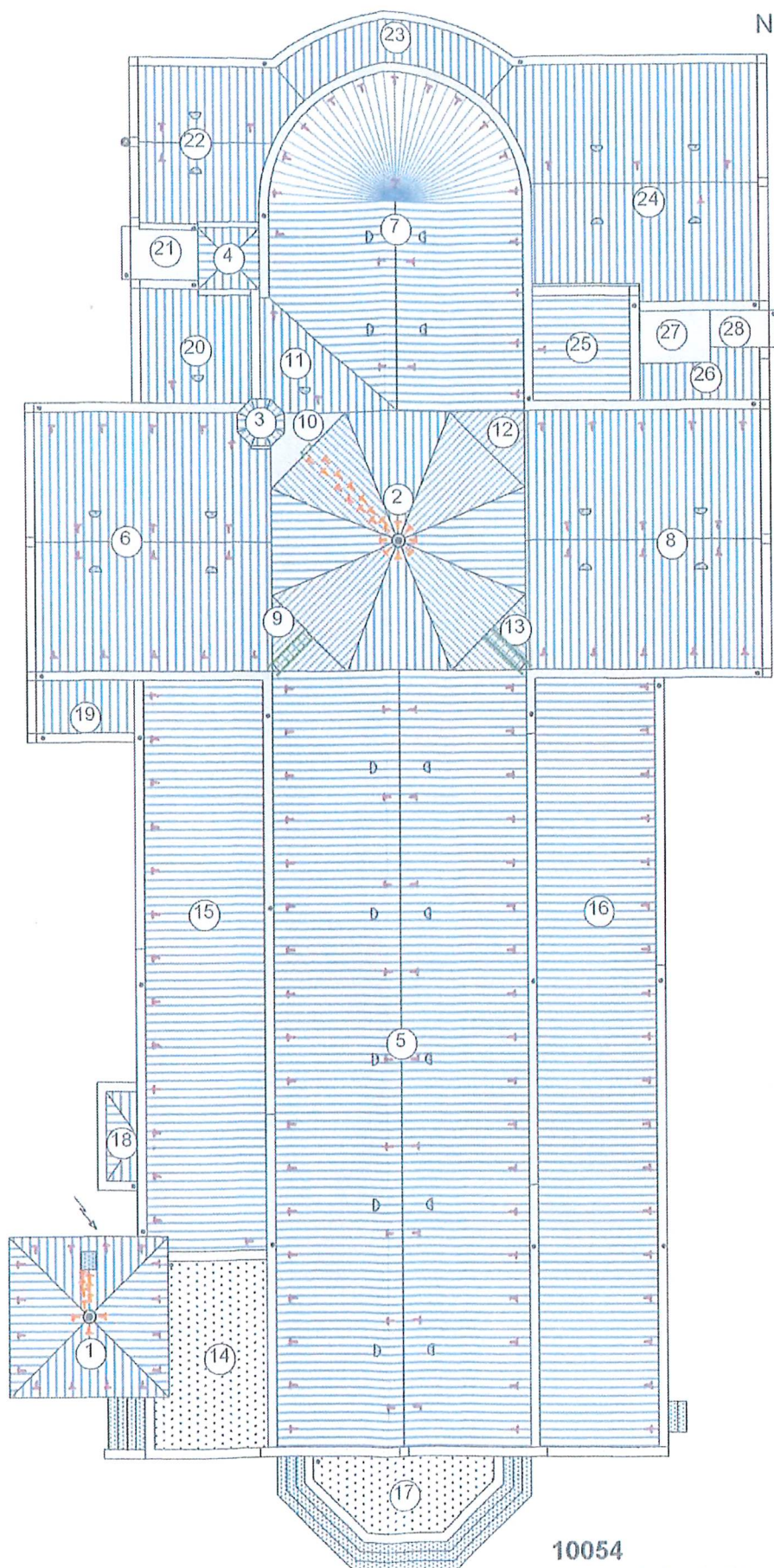
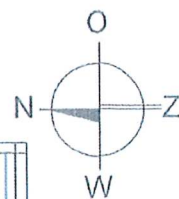
Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte: 702 m²
- vrije hoogte: 17,5 m
- aantal zitplaatsen: 450

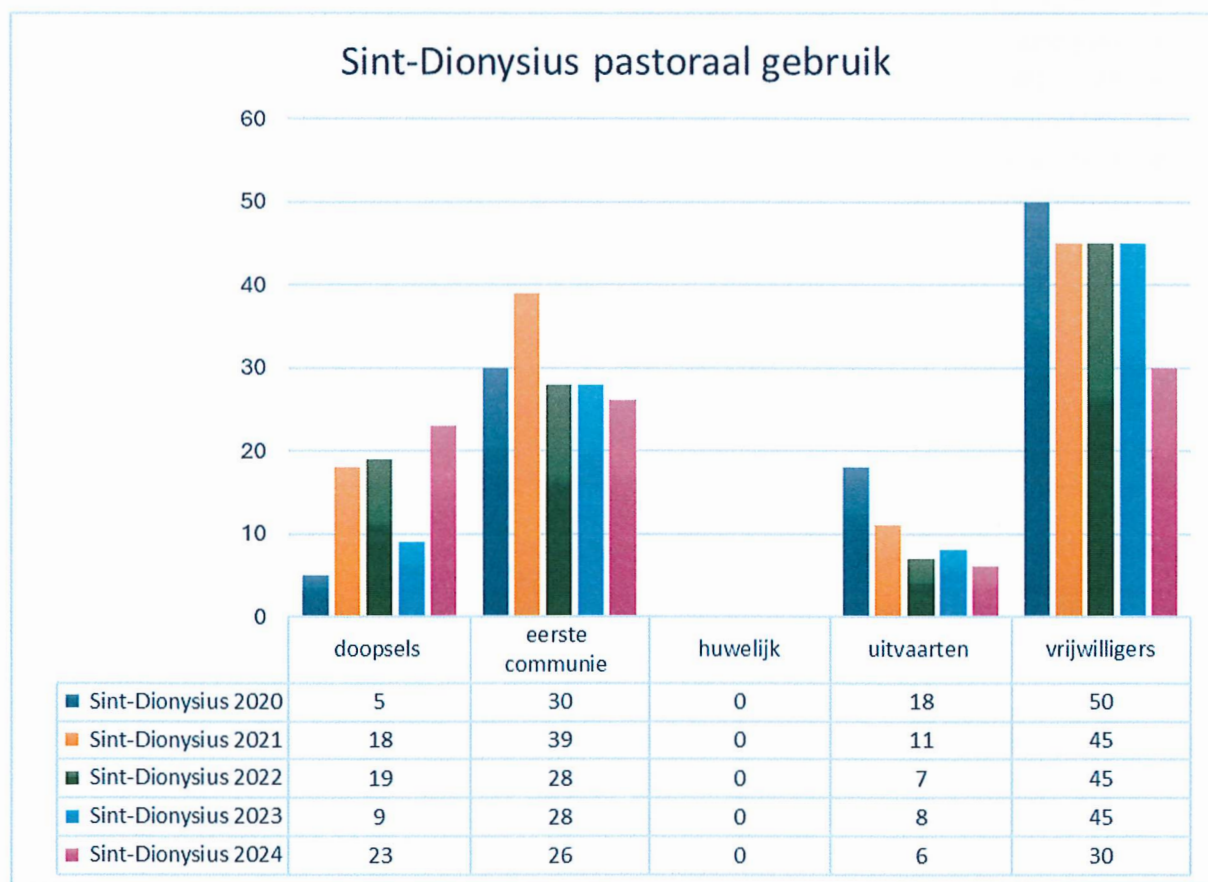

- het raam vervangen door een vlot te openen exemplaar en
 - een ladder plaatsen tegen de zuidwestgevel van toren [2] doorlopend op dak [13].
- Om in toren [2] de ramen en/of dakluiken bereikbaar te maken moet er een laddertje gelegd worden in zolder [2].
- De overige daken zijn goed bereikbaar met een ladder.
- Om de goten van daken [5], [6], [7], [8], [15] en [16] met behulp van een leeflijn en veiligheidsharnas veilig beloopbaar te maken moet er:
 - Europees genormeerde ladderhaken geplaatst worden EN 517 op ongeveer 1m20 boven de goot met een tussenafstand van ongeveer 1m40.
- Om werken aan de daken veilig te kunnen uitvoeren, met behulp van een veiligheids-lijn, antivalapparaat en veiligheidsharnas moeten er:
 - op strategische plaatsen bovenaan de daken Europees genormeerde ladder-haken EN 517 geplaatst worden van ongeveer 1m onder de nok met een tussen-afstand van ongeveer 2m80.
- Om werken aan daken [15], [16], [18] en [19] veilig te kunnen uitvoeren, met behulp van een leeflijn en veiligheidsharnas, moeten de ladderhaken onderaan de hoger gelegen daken gebruikt worden om de veiligheidslijn aan te bevestigen.
- Om de topbekroning van toren [1], met behulp van voorklimtechnieken, bereikbaar te maken vanuit de zolder moeten er:
 - een bordes met een ladder geplaatst worden onder het luik en
 - Europees genormeerde klimhaken EN 517 geplaatst worden op het dak, vanaf het luik tot aan de bekroning.
- Om werken aan het dak van toren [1], met behulp van een veiligheidslijn, antival-apparaat en veiligheidsharnas en leiladder veilig te kunnen uitvoeren moeten er:
 - bovenaan elk dakvlak een Europees genormeerde klimhaak geplaatst worden
 - onderaan de dakvoet, op ongeveer 60 m boven de dakrand, Europees genormeerde ladderhaken EN 517 geplaatst worden.
- Om de topbekroning van toren [2] met behulp van voorklimtechnieken, bereikbaar te maken moeten er:
 - Europees genormeerde klimhaken EN 517 geplaatst worden op het dak, vanaf de dakvoet tot aan de bekroning en
 - op het noordoostelijk gevelvlak een ladder geplaatst worden vanaf dak [10] tot aan de dakvoet.
- Om werken aan het dak van toren [2], met behulp van een veiligheidslijn, antivalapparaat en veiligheidsharnas veilig te kunnen uitvoeren, moeten er:
 - Bovenaan elk dakvlak een Europees genormeerde klimhaak geplaatst worden.

- De kerk ligt vlak naast een openbare parking met 45 parkeerplaatsen, met inrit aan de Ertbrandstraat en uitrit aan het Vincent Mercierplein vlak bij de kerk. Er zijn bushaltes aanwezig op 200 en 300 meter van de kerk.
- De kerkfabriek bezit nog een pastorij in goede staat in de Albert-Louisastraat 1, 2950 Kapellen. De pastorij wordt bewoond door een lid van het parochieteam dat instaat voor allerlei praktische en logistieke aspecten van de eredienst en de werking van de kerkfabriek. De pastorij wordt gebruikt als vergaderruimte voor parochiale organen, als vergaderruimte en archiefruimte van de kerkfabriek.
- Basisschool De Putse Knipoog ligt net achter de hoek van de kerk.
- Er is geen kerkhof verbonden aan de kerk.
- Er is een aparte en afgesloten week- of winterkapel aanwezig.
- Net naast de kerk vind je ook een monument voor gesneuvelden van de wereldoorlogen. De kunstenaar is Ernest Wijnants.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam: Sint-Jozef

Geografische ligging

- Hoogboomsteenweg 294, 2950 Kapellen, Hoogboom
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius
- Parochie: Sint-Jozef Hoogboom
(na ministerieel besluit tot samenvoeging: parochie Sint-Jacobus de Meerdere)

Eigenaar: De kerkfabriek is eigenaar van de kerk en de achterliggende gronden.

Beschermingen/vastgesteld

- Beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen sinds 29-03-2019
- Beschermd als monument sinds 23-06-1976
- Deel van de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap sinds 23-06-1976
- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/13346>

De gemeenteraad van 19 mei 2025
- Akkoord over het Kerkenbeleidsplan 2025.

2. *Gebouw en architecturale mogelijkheden*

Oppervlakte

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet naast kerk
Verwarming	Aardgas warme lucht
Verlichting	LED
Keukenvoorzieningen	enkel spoelbak
Audiosysteem	ja
Beeldscherm(en)	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	Mits leggen van klaarliggende rampen
Diefstal- en brandbeveiliging	ja
Bliksembeveiliging	ja
Gsm-operatoren	neen

Bouwfysische toestand

In 2024 werd het torenuurwerk hersteld.

Monumentenwacht bouwkundige inspectie
datum: 24/02/2023

- **bouwfysische toestand: goed**

De kerk is algemeen in goede staat. Een aantal kleine gebreken zijn aan herstel toe. De bereikbaarheid en toegankelijkheid is doorgaans in orde. In toren [1] is de bereikbaarheid en toegankelijkheid aan verbetering toe.

- **gehele object: goed**
Het gebouw is nog in goede staat en wordt doorgaans goed onderhouden.
- **dak: goed**

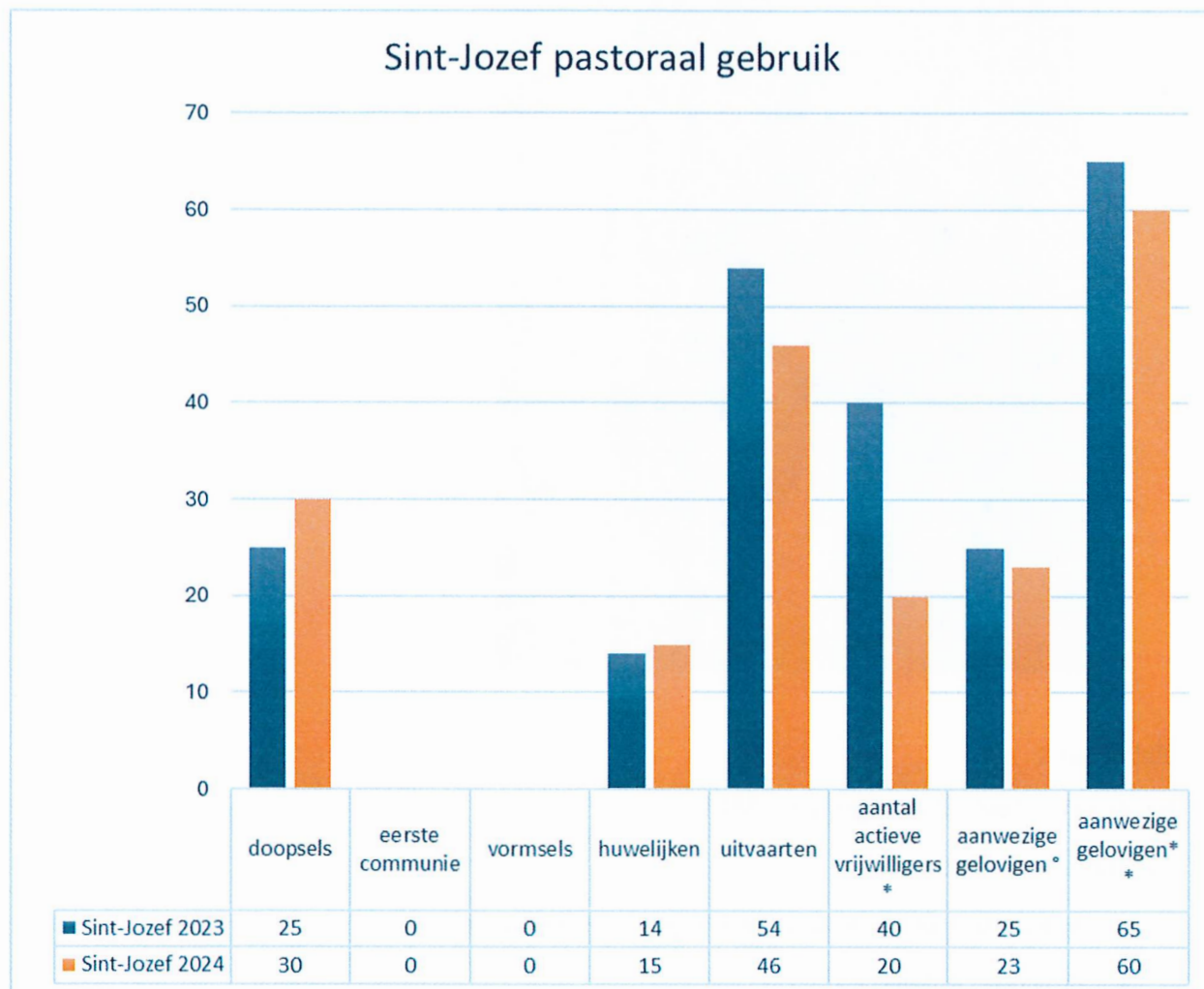
Een aantal gebreken aan de dakbedekking en aansluitingen zijn aan herstel toe.

- **dakwaterafvoer: goed**

Een aantal lekken in goten en vergaarbakken zijn aan duurzaam herstel toe. De goten worden naar verluidt regelmatig gereinigd door een firma. Er wordt onvoldoende aandacht besteed aan het uitkuisen van tapbuizen/vergaarbakken. Bolroosters kunnen het probleem voorkomen.

- Toren [1]: bevestig de daalleidingen net onder het kruis bijkomend. Her-bevestig de daalleiding tegen de zuidoostgevel van de toren.
- **Site en omgeving:**
 - Verbeter de afwatering van het graf.
- **Periodiek onderhoud:**
 - Kuis alle goten/tapbuizen/vergaarbakken 2 maal per jaar uit.
 - Geef alle houten buitenschrijnwerk zoals dakkapellen, ramen, deuren, kroon-lijsten, windveren,... tijdig een onderhoudsbeurt.
 - Laat de bliksembeveiliging periodiek controleren door een erkend controle-orgaan.
 - Geef alle ijzerwerk, zoals ankers, diefijzers, standpijpen,... tijdig een onderhoudsbeurt.

- In de kerk van Sint-Jozef Hoogboom worden nog concerten door diverse koren uitgevoerd. De kerk ligt bovendien in een pittoreske en veel bezochte fietsomgeving.
- Er is geen sprake van gedeeld gebruik.

* Actieve vrijwilligers (parochie, ziekenzorg, organisaties, catechese,...)

° Er werden tellingen gehouden op 18/03/2023 en 16/03/2024

** Er werden tellingen gehouden op 24/12/2023 en 24/12/2024

Onbevleete Ontvangenis van Maria

- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen sinds 29-03-2019
- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/13303>

Beschrijving

3. Cultuurhistorische waarde

In 1937 werd op de plek van de kerk Onbevleete Ontvangenis Maria een kapel gewijd. De huidige kerk dateert uit 1940 en werd dus in volle Tweede Wereldoorlog gebouwd. Zo sloeg er onder meer een Duitse V2-bom in. De kerk is gebouwd naar een ontwerp van Louis Stynen uit Borgerhout, onder meer bekend als architect van het Sint-Erasmusziekenhuis in Borgerhout en de restauraties van de gevels van de Sint-Carolus-Borromeuskerk en de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen. Onbevleete Ontvangenis Maria werd een parochiekerk in 1951 met een grondgebied dat eerder voornamelijk behoorde tot de parochie Sint-Jozef Hoogboom. Vroeger was er achteraan de parking ook een Lourdesgrot te vinden, sinds 1969 nog uitsluitend een enigszins verloederde open Mariakapel.

In 2013 werd de centrale verwarming nog vernieuwd. Er zijn 2 niet-openbare toiletten aanwezig aan de sacristie. Er is ook 1 toilet voor mindervaliden. In de kerk is er 1 pijporgel aanwezig dat gebouwd is door Pels rond het jaar 1955. De toestand ervan is redelijk.

Beschrijving deels van inventaris.onroenderfgoed.be:

Georiënteerde zaalkerk met ingebouwde westtoren, gelegen op geplaveid terrein in gehucht Hoogboom, wijk Zilverenhoek, in het zuiden van de gemeente. In omgeving lintbebouwing tot twee bouwlagen, voornamelijk uit de 20ste eeuw.

Vrij gesloten neoromaanse constructie met zware ingebouwde rechthoekige westtoren, geflankeerd aan zuidzijde door winterkapel en aan noordzijde door halfronde doopkapel, schip van twee traveeën, koor van één travee met vlakke sluiting en rechthoekige sacristie aan noordgevel.

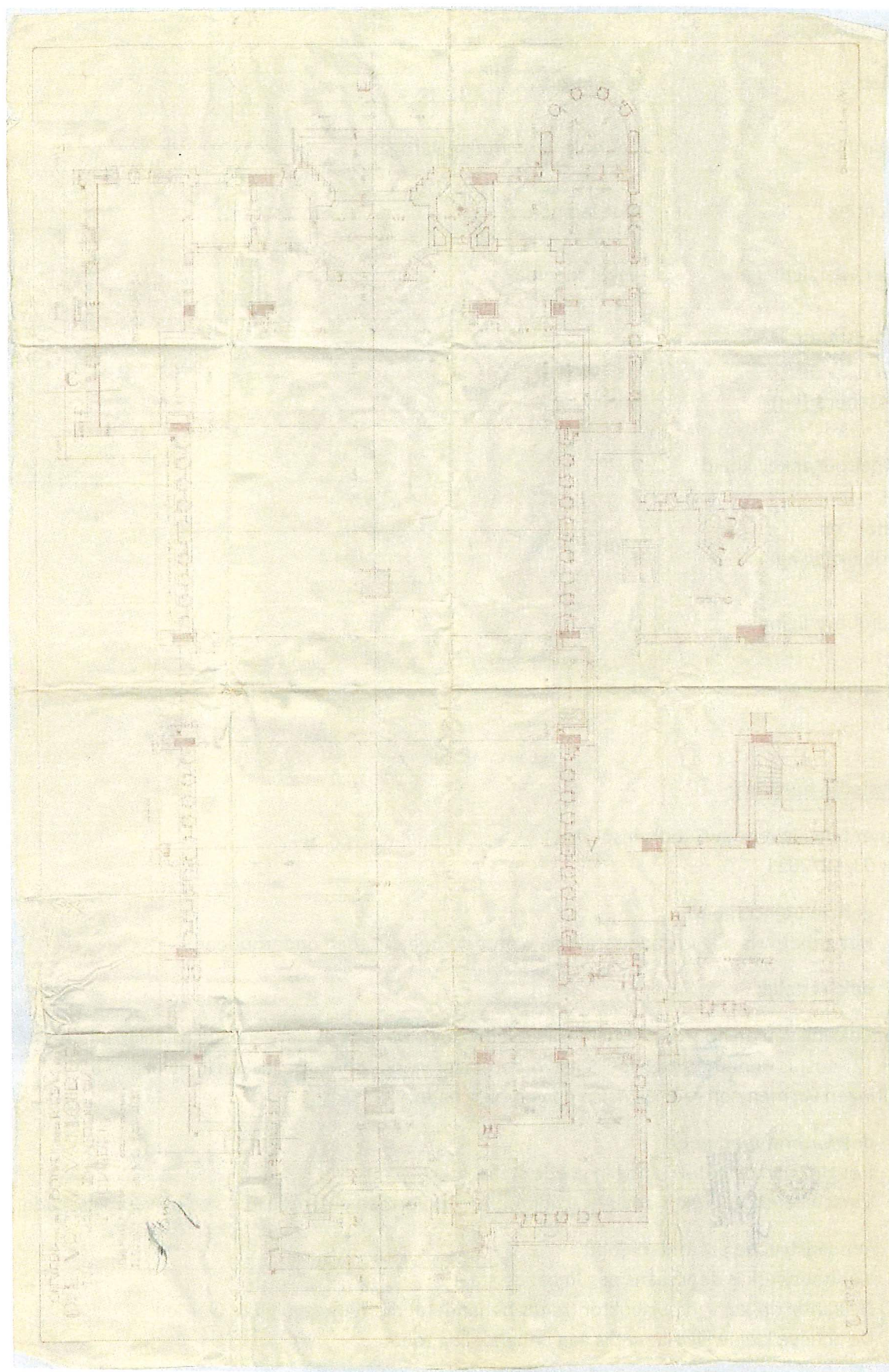
Toren van drie geledingen onder zadeldak (leien); schip, winter- en doopkapel, sacristie en koor onder laagreikend zadeldak (leien). Spaarzame muuropeningen: gegroepede smalle rondboogvenstertjes en dito galmgaten; centrale rondboogpoort in verdiept gevelvlak met vlakke archivolten.

Interieur: bepleisterd en beschilderd, spitsongewelf aansluitend bij wanden.

4. Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte: 500 m²

De toestand is goed maar een aantal kleine gebreken aan het muurwerk vormen een weinig risico op vervolgschade vanwege vochtindringing.

- **schrijnwerk en beglazing: goed**

De algemene toestand is goed. Enkele windveren zijn aan herstel en onderhoud toe.

- **site en omgeving: redelijk**

De buitenkapel is aan herstel toe om vervolgschade te voorkomen.

Monumentenwacht aanbevelingen:

- **gehele object:**

- Laat de brandblusapparaten controleren en onderhouden door een gespecialiseerde firma.
- Herstel o vernieuw bij voorkeur de afscherming van de noordelijke galmgaten.
- Zolders [1] en [2] verbeter de bereikbaarheid en toegankelijkheid.
- Vleugels [2C] behandel het door actieve kleine klopkerver aangetast houtwerk.
- Laat een asbestinventaris opmaken door een gecertificeerde asbestdeskundige en neem waar nodig aangepaste maatregelen.
- Contacteer Monumentenwacht bouwkunde tijdig voor een herhaalinspectie.
- Maak de daken en goten, bij vernieuwing van de dakbedekking, veilig bereikbaar en toegankelijk voor onderhoud en inspectie.

- **dak:**

- Herstel de leibedekking en enkele aansluitingen.
- Verbeter de verankering van de zinkslabben van de topgevelbeëindiging en herplaats de weggevallen slabben aan dak [2A]-west.

- **dakwaterafvoer:**

- Herstel de goten.
- Vleugels [2]-zuid/[2D]-oost en [2]-noord/[2A]: herstel de afvoeren.

- **Draagstructuur en overspanning:**

- Plint: herstel plaatselijk de gescheurde kitvoeg (vochtindringing) boven de plint met duurzame kit.
- Herstel plaatselijk het steen- en voegwerk.
- Herstel grondig de blauwe hardstenen plint.

- **Schrijnwerk en beglazing:**

- Herstel en schilder enkele windveren.

© 22/08/2017 Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie

- De kerk ligt aan een openbare parking met 40 parkeerplaatsen. Er zijn bushaltes aanwezig vlak voor de kerk. Er is via de gemeente een laadpaal voor elektrische wagens en fietsen geplaatst op de parking.
- De pastorie bij de kerk was voorheen eigendom van de gemeente Kapellen, maar werd jaren geleden verkocht aan woonmaatschappij De Voorkempen. Sinds 2022 huurt de

- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius
- Parochie: Sint-Jacobus de Meerdere

Eigenaar: Stichting Vicariaat Kempen is eigenaar van de kapel.

Bescherming: Niet beschermd

Beschrijving

4. Cultuurhistorische waarde

De Kapelanijs Onze Lieve Vrouw van Fatima bevindt zich in de Albertdreef in Kapellen, waarbij de ingang van de bijhorende kerk gelegen is aan de Binnenweg. Op vraag van Kardinaal Van Roey trokken de Paters Oblaten naar Kapellen en Hoevenen, om daar missiewerk uit te voeren wegens de dalende interesse voor godsdienstbeleving in deze regio. In 1947 werd begonnen met de bouw van de kapel die uiteindelijk werd ingewijd in juli 1948. De Paters Oblaten dienden in te staan voor de liturgie. Er werd een parochie opgericht waarvan de grenzen werden vastgelegd en toegevoegd aan de kerkfabriek van Sint-Jacobus de Meerdere onder de naam 'Kapelanijs Onze Lieve Vrouw van Fatima'.

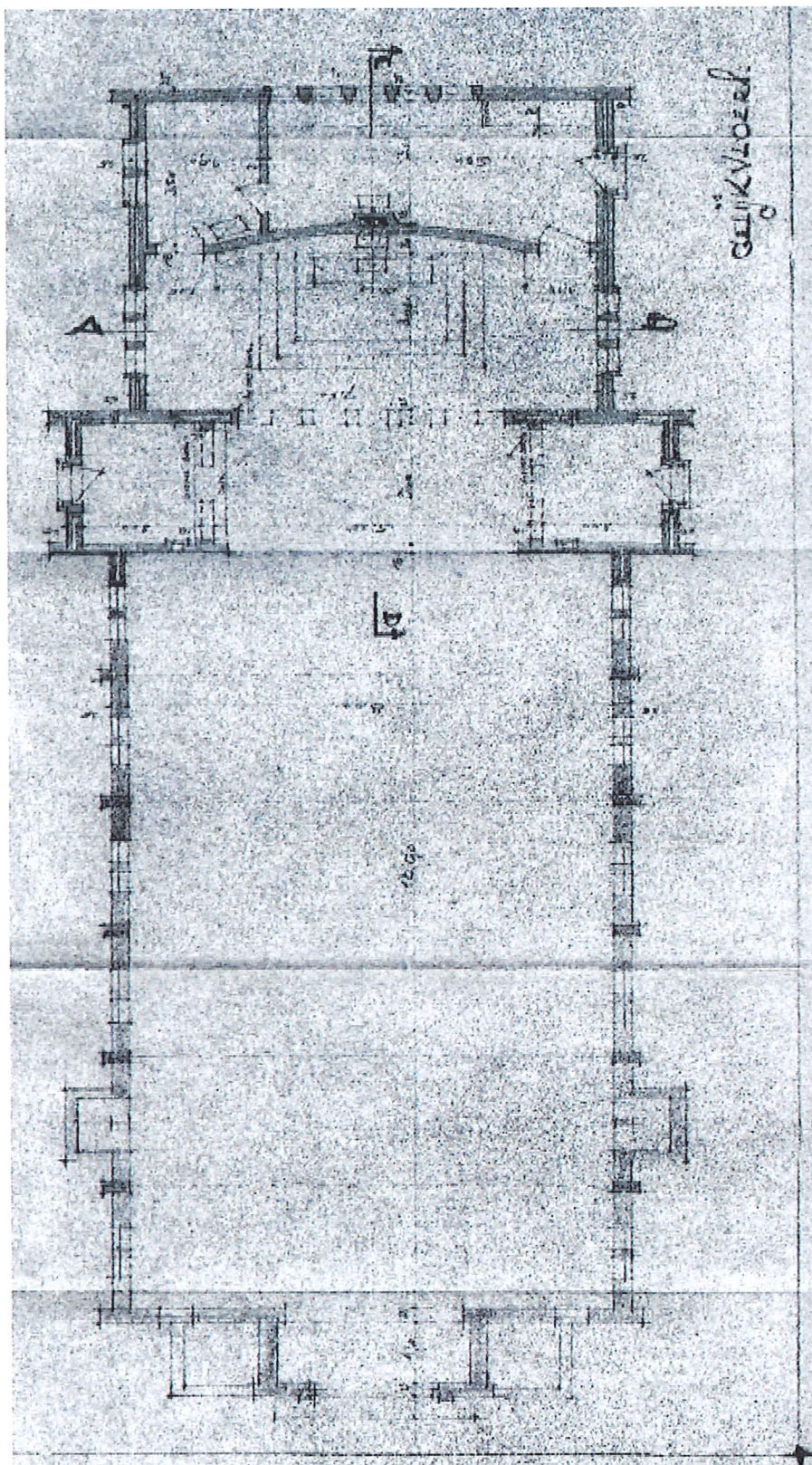
Een uitbreiding van de kapel volgde in 1957 door de vergroting van het hoogkoor en de aanbouw van een sacristie. In 1985 werd de kerk met bijhorende bouwgrond geschonken aan het Bisdom om onder te brengen in de vzw Dekenale Werken Ekeren. Vanaf 1987 werd gestart met de renovatie van het kerkgebouw evenals de nieuwbouw van een secretariaat, een polyvalente ruimte voorzien van 2 toiletblokken, 2 werk- en bergruimtes en een nieuwe sacristie, alsook een eengezinswoning bestemd voor de toekomstige parochie-verantwoordelijke. De ontmoetingsruimte werd gebruikt voor catechese, vergaderingen voor parochiale organen en verenigingen. Daarnaast was er het parochiesecretariaat waar het onthaal gebeurde en de nodige ruimte was voor archivering. In 2017 vonden er nog binnenschilderwerken plaats.

Het gebouw kan worden beschouwd als een zaalkerk (een ongelede rechthoek). De buitenmuren van het geheel bestaan uit bakstenen, wit geschilderd en zwarte muurplinten. In de zijgevels zijn steunberen zichtbaar, alsook de uitbouw van een biechtstoel langs de straatzijde. De puntdaken zijn voorzien van rode dakpannen. Het in hout opgebouwd kloktorentje in spitsvorm is afgedekt met zwarte leien. De vensters en deuren zijn rond-boogvormig.

De kerkdeur van de hoofdingang die verwijst naar de tien geboden en de kerkranken, in veelkleurig loodglas, zijn ontworpen door glaskunstenaar Joost Caen.

Aan de binnenzijde zijn de muren bepleisterd en wit geschilderd met uitzondering van de muurplinten. De achtermuur van het hoogkoor, in ovale vorm, bestaat uit bakstenen en wit geschilderd. Ook op het hoogkoor zijn, ter verfraaiing, muren aangebracht in boogvorm. De houten draagbalken van de dakconstructie zijn - na de grondige renovatie van de kapel - opnieuw zichtbaar

- oppervlakte: 128 m²
- vrije hoogte: 7 m
- aantal zitplaatsen: 220

De gemeenteraad van 19 mei 2025
- Akkoord over het Kerkenbeleidsplan 2025.

Bouwfysische toestand

geen rapport Monumentenwacht

- uitgevoerde restauratiewerken: schilderwerken in 2023

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

- Bij de kapelanj bevindt zich een eengezinswoning die door de kapelaan op rust werd bewoond. Daar is ondertussen – tijdelijk? – het consultatiebureau van Kind & Gezin ondergebracht.
- Bij de kapelanj bevindt zich ook een polyvalente ruimte, maar die wordt niet langer dusdanig gebruikt.
- Er is geen kerkhof verbonden aan de kerk.
- Er is geen aparte week- of winterkapel aanwezig.
- Nabij de ingang van de kerk vind je ook twee kunstwerken: *Fonteinsteen* van Linda Truyers en *Vuurkolom* van Albert Rubens.

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Het Team van de Pastorale Eenheid heeft in samenspraak met de plaatselijke vrijwilligers en het bisdom in 2022 beslist om geen zondagsvieringen, uitvaarten, huwelijken en doopsels meer te houden in de kapel. De kapel blijft voorlopig het hele jaar open voor persoonlijk gebed van 9 tot 16u. Er wordt onderzocht welke nieuwe bestemming aan de kapel kan gegeven worden.

Er is geen medegebruik van andere erediensten.

Het koor Jucundi maakt gebruik van de accommodatie voor wekelijkse repetities.

Er is geen sprake van gedeeld gebruik van de kapel zelf.

Motivatie: er worden geen erediensten meer gehouden in de kapel. Er wordt gezocht naar een herbestemming.

Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

In de loop van 2025 zullen de kerkfabriek, de pastorale eenheid, het vicariaat en de gemeente gezamenlijk overleg plegen over de verdere uitwerking van de herbestemming van de kerk Onbevleete Ontvangenis van Maria en de kapel O.-L.-Vrouw van Fatima. Dit overleg heeft tot doel de realisatie van de toekomstvisie voor beide gebouwen mogelijk te maken. Het lokaal bestuur zal de voortgang van deze trajecten opvolgen.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.

Voor eensluidend uittreksel

Algemeen directeur
Danny Van Tiggelen

Voorzitter gemeenteraad
An Stokmans